

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

Ordonanță pentru modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

În temeiul art. 1 pct. VIII poz. 3 din Legea nr. 413/2023 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1156 din 20 decembrie 2023, Guvernul este abilitat să elaboreze prezenta Ordonanță pentru modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

2.2 Descrierea situației actuale

Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, care reglementează regimul juridic general al monumentelor istorice din România, s-a confruntat cu evoluții semnificative în timp, fiind supusă unor modificări și completări periodice. Cu toate acestea, schimbările continue în societate impun adaptări constante ale cadrului normativ specific protejării monumentelor istorice, pentru a ține pasul cu realitățile concrete întâlnite în practică.

Astfel, în cadrul procesului de elaborare a dosarului necesar înscrierii în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO a bunului cultural serial "Frontiera Imperiului Roman – Dacia", au fost identificate componente valoroase cultural, protejate în prezent doar sub incidența legislației referitoare la patrimoniul arheologic. Pentru a aduce aceste componente sub incidența prevederilor Legii nr. 422/2001 privind monumentele istorice și pentru a facilita clasarea lor ca monumente istorice, s-au întâmpinat dificultăți în identificarea titularilor drepturilor reale, blocaj ce a împiedicat declanșarea procedurilor de clasare.

Ministerul Culturii, în calitate de entitate emitentă de avize și atestări în domeniul protejării monumentelor istorice, atestă specialiști, experți și verficatori tehnici. Totuși, acest proces se suprapune cu atestarea similară realizată de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, generând redundanțe în atestarea verficatorilor tehnici. Astfel, necesitatea de a clarifica și optimiza aceste procese a condus la propunerea de modificări pentru eliminarea categoriei de verficatori tehnici dintre specialiștii atestați în domeniul protejării monumentelor istorice.

De asemenea, atribuțiile extinse ale șefului compartimentului de specialitate din cadrul Ministerului Culturii, inclusiv funcția de secretar al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, ridică provocări în ceea ce privește eficiența desfășurării ședințelor acestei comisii.

În prezent, în conformitate cu Legea nr. 422/2001, timbrul monumentelor istorice este gestionat de Ministerul Culturii prin Institutul Național al Patrimoniului. Timbrul se aplică în mod obligatoriu pentru produsele și serviciile din categoriile prevăzute la art. 51 alin. (3) din Legea nr. 422/2001, cum ar fi cărți poștale ilustrate, bilete de intrare la monumentele istorice și manifestări culturale, iar Normele metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și

evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia sunt aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1502/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Timbrul monumentelor istorice se percepe, potrivit art. 51 alin. (4) din Legea nr. 422/2001 de la operatorii economici, editori sau producători, de la proprietari, titulari ai dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra imobilelor situate în zona de protecție a monumentelor istorice în zonele construite protejate sau de la beneficiarii veniturilor realizate, după caz.

Timbrul monumentelor istorice a fost instituit în scopul de a sprijini activitățile de protejare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, prin finanțarea de lucrări (precum: intervenții de urgență, amenajări în vederea pregătirii monumentelor istorice pentru vizitare gratuită), investigații și elaborarea de reglementări, norme și metodologii, programe sau proiecte culturale privind monumentele istorice.

Astfel, Programul de finanțare din fondul timbrului monumentelor istorice permite abordarea restaurărilor pe categorii tematice, abordarea unor proiecte de anvergură mică și medie, precum și pe tematici care țin de domenii conexe restaurării. Totodată, este important de subliniat faptul că programul de finanțare din acest fond are și o componentă de creditare, pe care nu o are niciun alt program de finanțare a proiectelor și lucrărilor de restaurare.

Potrivit informațiilor comunicate de Institutul Național al Patrimoniului, în ultimii cinci ani, timbrul a fost colectat, în medie, în cuantum de 1.992.241 lei/an. Astfel, în urma acestui demers, au fost gestionate, în medie, 29 de proiecte de finanțare nerambursabilă/an.

Din sumele colectate, care s-au dovedit a fi insuficiente în raport cu cererile de finanțare depuse, Institutul Național al Patrimoniului a putut deschide linii de finanțare pentru proiecte care au ca scop protejarea și promovarea monumentelor istorice doar pentru trei din cele opt subprograme, iar pentru acestea s-au alocat valori minime față de necesarul real pe care-l implică un proiect de restaurare.

Referitor la numărul de solicitări de finanțare nerambursabilă depuse în cadrul apelurilor din ultimii ani, subliniem că Institutul Național al Patrimoniului a avut posibilitatea financiară de a finanța doar 55,45% din proiectele depuse. Numărul de proiecte finanțate este direct corelat cu valoarea maximă acordată per proiect, stabilită de Institut pentru fiecare apel de finanțare, însă foarte mică în raport cu amploarea proiectelor de restaurare, fie că vorbim de servicii de proiectare, intervenții de urgență sau lucrări de execuție.

Drept urmare, potrivit estimărilor realizate de Institutul Național al Patrimoniului, fondurile necesare pentru finanțare pot fi estimate între 40.000.000 lei (minim) și 220.000.000 lei (maxim), estimare realizată prin raportare la numărul de contracte de finanțare nerambursabilă gestionate de Institutul Național al Patrimoniului pe an, la anvergura proiectelor precum și la valorile minime și maxime per proiect și lucrări de restaurare:

- Valoare minimă proiect și lucrări de restaurare – 1.000.000 lei x 40 contracte = 40.000.000 lei
- Valoare maximă proiect și lucrări de restaurare – 11.000.000 lei x 20 contracte = 220.000.000 lei

Astfel, situația actuală evidențiază necesitatea unei revizuirii a cadrului legislativ privind timbrul monumentelor istorice, pentru a asigura o finanțare adecvată și transparentă pentru conservarea și protejarea patrimoniului cultural. Este vital să fie luate în considerare mai multe surse de finanțare pentru a asigura utilizarea eficientă a

fondurilor și a sprijini restaurarea durabilă a monumentelor istorice.

Propunerile de modificare cuprinse în prezentul proiect sunt conforme cu obiectivele prevăzute în *Programul de guvernare 2023-2024: „Priorități de guvernare: Continuarea protejării și punerii în valoare a patrimoniului cultural material”* axându-se pe continuarea protejării și punerii în valoare a patrimoniului cultural material, reflectând angajamentul ferm față de conservarea și promovarea identității culturale a României.

2.3. Schimbări preconizate

Modificările propuse asupra Legii nr. 422/2001 au ca obiectiv principal îmbunătățirea eficienței procesului de protejare a monumentelor istorice, adaptând legislația la cerințele actuale și particularitățile specifice identificate în gestionarea acestor obiective culturale. Aceste modificări vizează eficientizarea procesului de protejare a monumentelor istorice, inclusiv simplificarea procedurilor de avizare, notificarea publică a deciziilor de clasare de urgență și redistribuirea responsabilităților în cadrul Ministerului Culturii, adaptând legislația la realitățile specifice.

În vederea simplificării procedurilor și alinierii la cerințele actuale, adaptate particularităților identificate în gestionarea și protejarea monumentelor istorice, se propune introducerea posibilității de notificare publică pentru deciziile de clasare de urgență. În special, în contextul eforturilor de înscriere în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO a bunului cultural "Frontiera Imperiului Roman – Dacia" și în cazul monumentelor fără proprietar cunoscut, această măsură permite luarea rapidă a măsurilor urgente necesare pentru salvarea bunurilor imobile aflate în pericol iminent de distrugere sau de alterare fizică.

De asemenea, pentru a elimina redundanțele legate de atestarea tehnico-profesională a verifcătorilor și experților tehnici în construcții, se propune excluderea categoriei de verifcători tehnici dintre specialiștii atestați în domeniul protejării monumentelor istorice, realizată de Ministerul Culturii prin Institutul Național al Patrimoniului. Atestarea tehnico-profesională a verifcătorilor de proiecte și/sau experților tehnici, gestionată în continuare de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, se va realiza în conformitate cu cerințele legale aplicabile.

Propunerea include și o redistribuire a responsabilităților în cadrul Ministerului Culturii, având în vedere atribuțiile extinse ale șefului compartimentului de specialitate și necesitatea eficientizării desfășurării ședințelor Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice. Astfel, funcția de secretar va fi preluată de alți specialiști din cadrul compartimentului de specialitate, contribuind la o mai bună coordonare și desfășurare a activităților specifice protejării monumentelor istorice.

Completarea propusă la art. 51 din Legea nr. 422/2001 are ca obiectiv consolidarea și optimizarea reglementărilor referitoare la timbrul monumentelor istorice, în conformitate cu importanța protejării și conservării patrimoniului cultural al României. Acest amendament își propune să îmbunătățească gestionarea fondurilor și să sprijine protecția și valorificarea patrimoniului cultural național.

Introducerea unei surse noi de finanțare presupune posibilitatea includerii subvențiilor de la Bugetul de Stat ca o sursă adițională de finanțare pentru timbrul monumentelor istorice. Aceste subvenții reprezintă un sprijin financiar direct acordat de bugetul de stat prin intermediul Ministerului Culturii, având ca scop protejarea și promovarea patrimoniului cultural al țării.

Prin această completare se urmărește consolidarea și modernizarea cadrului legislativ pentru timbrul monumentelor istorice, în vederea susținerii unei protejări și

conservări eficiente a bogăției culturale a țării. Această schimbare este esențială pentru asigurarea unui sprijin adecvat și durabil pentru patrimoniul cultural și pentru încurajarea accesului publicului la diversitatea și bogăția culturii române.

Pentru a asigura punerea în aplicare a propunerilor cuprinse în prezentul proiect, în termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe a Guvernului se modifică și se completează, prin ordin al ministrului culturii: Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2260/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice, Ordinul Ministrului Culturii nr. 2495/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea specialiștilor, experților și verificatorilor tehnici în domeniul protejării monumentelor istorice și Ordinul Ministrului Culturii nr. 2173/2013 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, cu modificările și completările ulterioare.

2.4. Alte informații

Aspectele vizate de proiectul de OG au fost discutate în ședința plenului Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice din 20.12.2023.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ	
3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ	Nu se referă la acest subiect.
3.2. Impactul social	
3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului	
3.4. Impactul macroeconomic	
3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici	
3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri	
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător	
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării	
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile	
3.9. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						

a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri si servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri si servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor si/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:						
a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;						
b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8. Alte informații						

Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
<p>5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:</p> <p>a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se modifică: - Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2260/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice; - Ordinul Ministrului Culturii nr. 2495/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea specialiștilor, experților și verificatorilor tehnici în domeniul protejării monumentelor istorice - Ordinul Ministrului Culturii nr. 2173/2013 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, cu modificările și completările ulterioare; - Se abrogă: nu este cazul. <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții: nu este cazul.</p>	
5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice	Nu se referă la acest subiect.
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)	
5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE	
5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE	
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate	
5.6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative	
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale	Proiectul va fi transmis spre consultare structurilor asociative în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 635/2022.
6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative	-
6.5. Informații privind avizarea de către:	Necesită avizul: Consiliului Legislativ
a) Consiliul Legislativ	
b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării	
c) Consiliul Economic și Social	
d) Consiliul Concurenței	

e) Curtea de Conturi	
6.6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea si implementarea proiectului de act normativ	
7.1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică. A fost afișat pe site-ul MC în data de 15.01.2024.
7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	-
7.3. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare	
8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	-
8.2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În considerarea celor evocate, supunem Guvernului spre adoptare prezentul **proiect de Ordonanță pentru modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.**

**RALUCA TURCAN,
MINISTRUL CULTURII**

AVIZĂM :

**MARCEL-IOAN BOLOȘ,
MINISTRUL FINANTELOR**

**ADRIAN-IOAN VEȘTEA
MINISTRUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI**

**ALINA-ȘTEFANIA GORGHIU,
MINISTRUL JUSTIȚIEI**